

'Kürt sorunu aslında o sınıfta başlıyor'

Orhan Eskiköy'le Özgür Doğan'ın "İki Dil Bir Bavul" filmi gösterimde. Öğretmen gelmiştir Kürtlerin yaşadığı bir köye. Öğretmen Kürtçe bilmez, çocuklar Türkçe. Onlarında bir yıl vardır anlamak, anlaşmak için. Kürt çocukları üzerindeki asimilasyonu çarpıcı bir şekilde anlatan filmin yönetimi Özgür Doğan "Kürt sorunu aslında o sınıfta başlıyor" diyor.

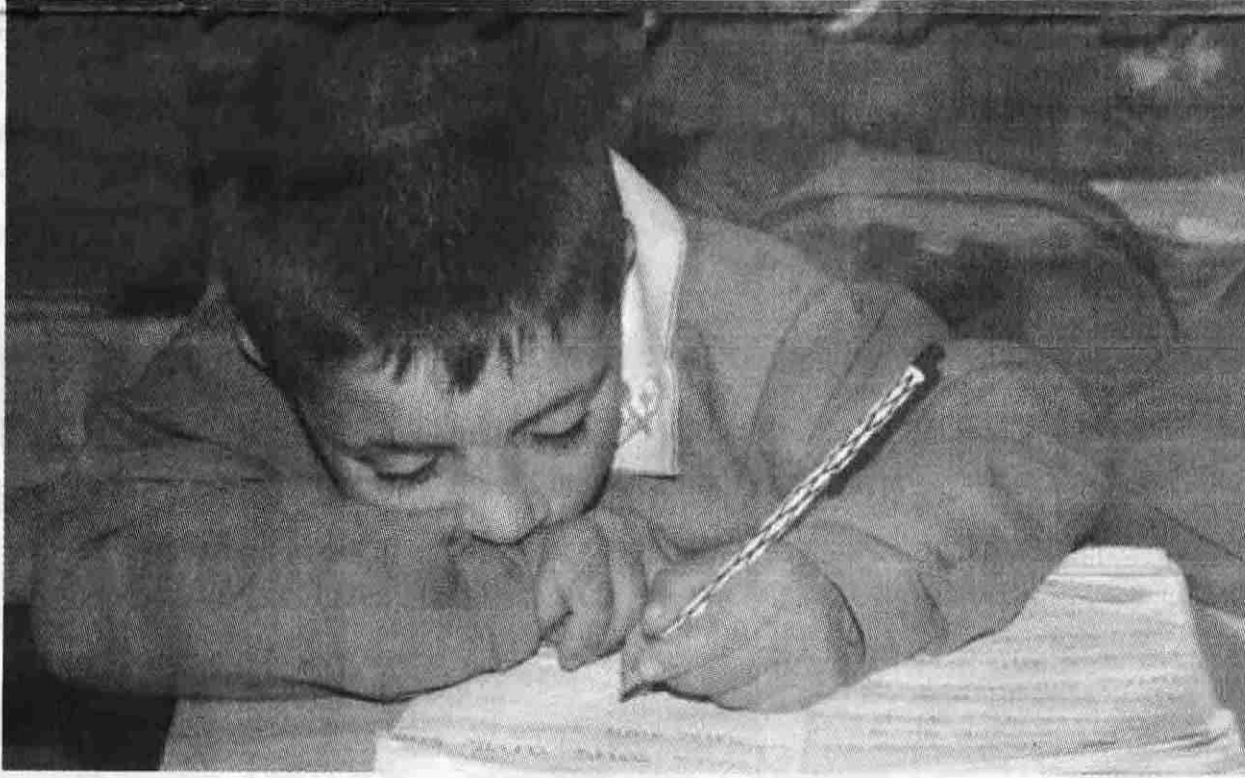
Orhan Eskiköy'le birlikte çektikleri "İki Dil Bir Bavul" filmiyle 86 yıllık asimilasyon politikasını beyazperdenin büyüyle seyirciye aktaran Kürt yönetmen Doğan'la konuştuk.

Bu filmi yapmak hangi ihtiyaçtan ve nasıl bir fikirden ortaya çıktı?

Biz 2003'te başka bir filmin montajını yapıyorduk ve o sırada Bingöl'de öğretmenlik yapan bir arkadaşımız bizi ziyarete geldi ve başından geçenleri anlattı. Kışın çocuklardan gaz istiyor ama çocuklar ertesi gün kerpeten getiriyor. Sonra dedik ki, demek ki bu memlekette hiçbir şey değişmemiş. Çünkü benim çocukluğumda da benzer bir şey yaşanmıştı. Bu dil problemi hala yaşanıyor ve bunun üzerinden film yapalım dedik. Bu şekilde yola çıktık. Bir yandan para aramaya başladık. Öte yandan senaryoyu geliştirdik ve ancak 2007'de başladık. Sonra Siverek'te bir öğretmen bulduk. Öğretmen bir Kürt köyüne gidiyor ve anlayamıyorlar çocuklarla. Bu iletişimsizlik üzerine, bu saçmalık üzerine film yapmak istedik ve yola çıktık böylece.

Kürt çocuklarının bu ince ayardan nasıl geçirdiğini başarılı bir şekilde aktarıyorsunuz ve bu filmle çokça ödül aldınız. Bu yolda nasıl bir yöntem denediniz?

Bize göre sisteme göre

Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan'ın ortak yönettikleri 'İki Dil Bir Bavul' filminde, anadilde eğitim sorunu gerçekçi bir dille anlatılıyor

bir problem var. Bu sistemde çalışmayan bir şey var. Asimilasyon var ama bunun kurbanı her iki taraf. 85 yıldır uygulanan bir eğitim sistemi var ve bu yürümüyor. Hem öğretmenler kurban hem öğrenciler. Biz bu durumu anlatmak istedik. Hem öğretmene hem de öğrencilere belli bir mesafede durup dengeli bir film yapmak istedik. Bunu yaparken elbette ki bu tarafsızlık demek değil tabii. Her zaman bir bakış açımız var. Kimse karşı çıkmasın diye uğraştık. Sadece çocukları ele alsak, Türk tarafı diyecek ki bunlar propaganda filmi yapmış. Öbür türlü yapsak Kürtler kendini bulamayacaktı. Dolayısıyla orta yolu bulmayı denedik.

Politik bir mevzu, hem de sert bir politik konuyu ele alıyorsunuz. Ancak bunu yaparken siyasi veya propaganda ya girecek handikaplara düşmüyorsunuz.

Aslında o konuda kesinlikle kendi duygu ve sezgi-

mize güvendik. Kürt sorunu aslında o sınıfta başlıyor. Olaya böyle baktık. Kürt sorunu aslında bu sınıfta başlıyor. Her iki tarafta da ön yargılar var. Türk tarafında bu yargılar daha büyük. Sorun büyüyüp yumak haline geliyor. Öğretmen öğrencileri anlamıyor, öğrenciler de onu anlamıyor. Bu çocukların kendi anadilinde eğitim görmesi gerekiyor ama göremiyorlar. Ortada çok adaletsiz bir durum var. Normal bir çocuğun bir yılda kat ettiği yolu Kürt çocukları beş yılda ancak geçebiliyor. Yani TÜİK'in verilerine göre Kürt çocuklarının yüzde 46'sı ilkokulu bitiremiyor.

Bir Türk ve Bir Kürt yönetmen olarak birlikte yola çıktınız ve aranızda gördüğüm kadarıyla çok hoş bir uyum var ve bu uyum aynı hoşlukta bir filme dönüşmüş. Çekim aşamalarında neler yaşadınız?

Biz Orhan'la 2000'den

beraber çalışıyoruz. Daha önce birlikte dört belgesel yaptık. Birbirimizi çok iyi tanıyoruz ve birbirimize karşı son derece samimiyiz. Her şeyi başlamadan detaylı tartışıp danışıyoruz. Birimizin göremediğini öbürümüz görüyor. Aynı duygunun peşinde olduğumuz için problem yaşamıyoruz. Çekimlerdeyse, Emre konusunda zaten sorun yaşamadık. Duygularını çok rahat ifade eden bir öğretmen kendisi. Köylülerleyle söyle bir yol izledik. Benim anadilim Zazaca, Kurmanci az biliyorum. Anlıyorum ama konuşamıyorum. Kamerayı ilk kurduğumuzda herhangi bir televizyon kanalı sandılar. Ve sorunlarını aktardılar. Fakir olduklarını ve sorunlarını söyledik. Bir süre sonra baktılar ki biz sürekli geliyoruz ve bir şey olmuyor. Sonra alıştılar bize. Ve öyle gelişti. üç saat çekim yapıyorsak beş saat onlarla zaman geçirdik. Çocuklarla oyunlar oynuyorduk.

Filminiz Kürt sineması için nasıl bir anlam taşıyor?

Biz çok mutluyuz bu kadar büyüğünü hayal etmiyorduk. Biz bu filmi 3-5 kopya da olsa gösterime koyalım diye düşünüyorduk. Bu duyguyla yola çıktık. Sonra "Altın Koz"da filmin kaderi birden değişti. Ve herkes çok beğendi. Türkiye'nin en görünür ve en büyük festivalinde de benzer tepkiler geldi. Çok mutluyuz. Bir kere üretim koşulları çok demokratikleşti. Bu dijital olanaklar elimizi çok güçlendirdi. Artık çok düşük bütçelerle çok iyi filmler yapılabilir.

Son olarak neler söylemek istersiniz?

Biz tüm illerde yönetmen katılımlı gösterimler gerçekleştirmek. Çağrıldığımız her yere gideceğiz. Filmimiz gösterime giriyor ve biz bir tartışmayı başlatmak istiyoruz filmle. Olabildiğince geniş izletip tartışmak istiyoruz. Dileğimiz filmin izlenmesi ve temel bir şey üzerinden bir tartışma başlatmak. İSTANBUL - ANF